

IARMAROACE ȘI TÎRGURI SĂPTĂMÎNALE ÎN MOLDOVA (1774—1832)

IOAN MURARIU

Perioada cuprinsă între pacea de la Kuciuk — Kainargi (1774) și introducerea Regulamentului organic (1832) se caracterizează, pentru Moldova — dar și pentru Țara Românească — printr-o puternică dezvoltare a forțelor de producție la orașe și sate, precum și printr-un proces rapid de destrămare a relațiilor vechi, feudale, și de dezvoltare, în aceeași măsură, a unor relații de producție de tip nou, capitaliste. A crescut mult populația Moldovei, fapt ce se constată din catagrafiile fiscale ale epocii; au avut loc transformări profunde în ceea ce privește structura populației; s-a adâncit diviziunea socială a muncii, prin înmulțirea și diversificarea branșelor meșteșugărești și a ramurilor de comerț; numărul târgurilor și orașelor moldovenești a crescut de două ori între anii 1774 și 1832, iar populația lor a crescut de 3,5 ori; așezările urbane au devenit importante centre de producție și de schimb; numărul negustorilor, de pildă, a crescut între anii 1774 și 1831 de la 486 la 7 354, iar a ramurilor de negoț de la 19 la 43¹.

Importante prefaceri s-au constatat și în agricultură unde domeniile feudale — boierești sau mănăstirești — au devenit treptat, prin folosirea intensă a muncii de clasă, mari producătoare de mărfuri pentru piața internă și externă.

În orașe — dar și pe unele domenii — s-au construit multe manufacturi, majoritatea lor avînd o existență scurtă. A crescut mult și numărul atelierelor meșteșugărești de tot felul. În anul 1832, de exemplu, în cele 40 de târguri și orașe ale Moldovei au fost înregistrate 1 143 de „fabrici“ care însă, în majoritate, nu erau altceva decît simple ateliere de săpun, pielărie, fierărie etc².

O dezvoltare intensă au cunoscut, în această perioadă, și meșteșugurile țărănești, care au contribuit din plin la procesul general de dezvoltare a pieței interne. Documentele păstrate ne arată chiar și specializarea unor sate întregi în anumite meșteșuguri sau în cultivarea unor

1. I. Murariu, *Dezvoltarea păturii negustorești în Moldova între anii 1774 și 1829*, în „Studii și cercetări științifice“, Institutul Pedagogic Bacău, 1974, anexele nr. 1 și 3.

2. Ecaterina Negruți-Munteanu, *Date noi privind structura demografică a târgurilor și orașelor moldovenești la 1832*, în *Populație și societate*, vol. I, Editura Dacia, Cluj, 1972, anexa 1.

plante. În anul 1803, de exemplu, un număr de 331 sate din Moldova erau specializate în cărauşie, 217 în cherestea, 202 în viticultură, 23 în cultivarea tutunului, 36 în butnărie etc.³ (vezi anexa nr. 1).

Aceste progrese constatate în economia Moldovei în perioada supusă observaţiei noastre au condus la o puternică dezvoltare a comerţului intern, practicat în numeroasele dughene şi crişme de prin oraşe şi sate, apoi cu ocazia iarmaroacelor şi a târgurilor săptămânale. În continuare vom face câteva referiri la activitatea iarmaroacelor şi a târgurilor săptămânale din Moldova în această perioadă, precum şi la înfiinţarea de noi iarmaroace, fenomen impus de lărgirea continuă a pieţei interne, de antrenarea moşiilor pe făgaşul economiei de schimb.

Iarmaroacele, sau bilciurile, au fost o formă de comerţ foarte dezvoltată în ţările române încă din sec. al XIV-lea. Numărul şi activitatea acestora au crescut în perioada de trecere de la feudalism la capitalism, în condiţiile intensificării producţiei de mărfuri şi a economiei de schimb. Ele se organizau atât la oraşe, cât şi pe numeroasele moşii aparţinând domnilor, boierilor sau mănăstirilor⁴. În Ţara Românească se ţineau bilciuri chiar şi în unele sate de ţărani liberi sau clăcaşi⁵.

Iarmaroacele în Moldova se organizau la oraşe, sau pe moşii, în baza unor hrisoave domneşti, adică a unor acte de privilegii acordate boierilor şi mănăstirilor care salicitau acest lucru. Întrucît iarmaroacele constituiau o importantă sursă de venituri băneşti pentru proprietarul târgului sau moşiei respective, este lesne de înţeles interesul multor boieri şi mănăstiri în obţinerea acestui privilegiu din partea domniei. Marele savant Nicolae Iorga scria că la începutul sec. al XIX-lea „în toată Moldova cererea de iarmaroace şi târguri e îndată la ordinea zilei”⁶.

Documentele de arhivă care se păstrează nu permit să se cunoască numărul exact al boierilor şi mănăstirilor din Moldova care au solicitat de la domni, la sfîrşitul sec. al XVIII-lea şi începutul sec. al XIX-lea, dreptul de a organiza iarmaroace pe propriile moşii. Se cunoaşte însă un număr important de hrisoave domneşti — vor fi fost şi altele, dar care nu ni s-au păstrat — prin care puterea centrală îi miluia pe feudali, autorizînd ţinerea de iarmaroace. Pornind de la aceste hrisoave, precum şi de la alte surse de informaţii, am întocmit anexa nr. 2, din care se poate constata că între anii 1792 şi 1828 un număr de 24 localităţi din Moldova au primit dreptul de a ţine 172 adunări de iarmaroace în fiecare an. Numărul iarmaroacelor anuale care se puteau ţine în oraşele sau pe moşiile privilegiate, varia între 2 şi 12. Iarmaroacele nou înfiinţate, împreună cu cele existente mai dinainte, au legat printr-o adevărată reţea toate centrele economice ale Moldovei, antrenîndu-le în circuitul

3. În *Condica liuzilor*, multe sate apar înregistrate cu două sau trei specializări. Pentru specializarea unor sate la începutul secolului al XIX-lea vezi şi Corneliu Istrati, *Condica Vistieriei Moldovei din anul 1816*, în „Anuarul Institutului de istorie şi arheologie „A. D. Xenopol”, Iaşi, 1979, supliment (I).

4. Gheron Netta, *Bilciurile în comerţul nostru*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1939, p. 5-6.

5. A. Oţetea, *Pătrunderea comerţului românesc în circuitul internaţional*, Ed. Acad. R.S.R., Bucureşti, 1977, pş 88-89.

6. N. Iorga, *Istoria comerţului românesc (epoca mai nouă)*, Bucureşti, p. 126.

pieței interne și internaționale și contribuind mult la conturarea profilului pieței interne unice românești.

Angajarea tot mai puternică a moșiilor în economia de schimb a făcut ca toți boierii și mânăstirile să dorească a-și organiza iarmaroace pe propriile domenii. Numeroasele cereri pentru legalizarea ținerii iarmaroacelor nu se pot explica altfel decât prin avantajele pe care acestea le aduceau beneficiarilor. În primul rând, boierul pe a cărui moșie se ținea iarmarocul, își putea vinde, la fața locului, deci fără cheltuieli de transport, principalele produse obținute pe moșie: băuturi, animale, cereale etc. Prețul acestor produse a înregistrat o continuă creștere în perioada de care ne ocupăm⁷. Vânzarea acestor mărfuri era scutită de orice taxe bănești. Dar boierii mai aveau și alte avantaje. În zilele de iarmaroc ei încasau și *mortasipia* — o taxă de 24 bani pentru vitele mari vândute (bou, vacă, cal, iapă), care taxă trebuia plătită pe din două de către vânzător și cumpărător⁸. Ei percepeau taxe în aceste zile și de la dughene, și de la negustorii ce vindeau și alte mărfuri decât animale. La începutul sec. al XIX-lea, de exemplu, hatmanul Răducanu Roset, care stăpânea tirgul Căiuți, din ținutul Bacău, primea dreptul ca în zilele de iarmaroc „să ia câte 40 bani de toată dugheana de la uliță, ce va ține orice fel de vânzare”. Tot câte 40 de bani trebuia să încaseze și de la fiecare străin ce aducea în Căiuți, spre vânzare, „orice fel de marfă”⁹. În schimbul acestor mari avantaje, boierul avea doar obligația să pună la dispoziție o suprafață de teren și să asigure pășuni și adăpători pentru vitele aduse spre vânzare.

Ar fi însă greșit să se creadă că iarmaroacele aduceau beneficii numai boierilor și mânăstirilor, căci ele prezentau importanță și pentru alte clase și categorii sociale. Pentru țărani care veneau să vândă animale, păsări, cereale, produse ale industriei casnice etc., iarmaroacele constituiau un bun prilej de a realiza sumele bănești necesare în gospodărie sau pentru plata dărilor. Meșteșugarii expuneau spre vânzare mărfurile rezultate din munca lor. Negustorii se adunau într-un număr tot mai însemnat, și de la distanțe tot mai mari, pentru a vinde, sau cumpăra, cu scopul de a revinde în altă parte. Unele hrisoave domnești arată că alcătuirea de iarmaroace este atît pentru folosul proprietarilor de moșii, cît și a locuitorilor din împrejurimi. De exemplu, la 4 octombrie 1795, domnul Alexandru Ioan Calimah, aprobînd ținerea a patru iarmaroace pe an la Vaslui, aprecia că „iarmaroacele ce se fac nu numai că sînt pentru alijverişul tîrgoveţilor și a locuitorilor ținutului acelaia, dar sînt și pentru folosul locuitorilor altor ținuturi (subl. noastră), căzîndu-le cu îndemină a-și face alijverişul cu cele ce au de vânzare (...)”¹⁰. Ușor ne dăm seama, din aceste rînduri, că o întinsă zonă geografică, formată

7. I. Murariu, *Prețurile cu care se vindeau unele mărfuri în Moldova, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*, în „Carpica”, Muzeul de istorie și artă Bacău, VII, 1975, p. 123-148.

8. Buletinul I. *Neculce*, fasc. 5 (1925), p. 230-231.

9. *Documente privitoare la istoria economică a României. Orașe și tîrguri*, seria A, Moldova, vol. II, București, 1960, p. 71.

10. *Ibidem*, p. 23.

din câteva ținuturi, gravita în jurul unui mare iarmaroc, mai amintim doar hrISOVUL din 11 iulie 1814, prin care Scarlat Alex. Calimah, acceptând ca pe moșia Blăgești (țin. Bacău) a mănăstirii „Sf. Spiridon“ să se țină 10 iarmaroace pe an, arăta că „aceasta este spre mai multă înlesnire locuitorilor de a-și face alijverişul cuviincios (...)“¹¹.

Adunările de iarmaroc nu erau permise pe orice moșie. Era obligatoriu ca moșia pe care urma să se țină iarmaroace să se găsească la o depărtare de circa patru ceasuri (ore) de mers pe jos — adică la vreo 20 de km. — de alte moșii sau târguri cu iarmaroace¹². Păstrarea acestei distanțe era necesară pentru a se evita concurența unui feudal de către altul. Pe la 1827, când vornicul Costachi Conachi a primit dreptul de a ține opt adunări de iarmaroace pe moșia sa, Nămolosa (țin. Putna), în hrISOVUL domnesc se arată că „depărtarea acestui sat este de 3,5 ceasuri de Focșani“¹³.

Organizarea de iarmaroace pe o nouă moșie trebuia să fie popularizată în tot ținutul respectiv, pentru ca locuitorii să știe la ce sărbători religioase să se adune. Așa, de exemplu, prin hrISOVUL domnului Scarlat Alex. Calimah din 3 ianuarie 1816, ispravnicii ținutului Tecuci erau obligați să anunțe în tot ținutul lor organizarea a cinci iarmaroace pe an pe moșia Stănișești¹⁴. Puțin mai târziu, la 27 iunie 1820, Mihail Gr. Suțu aproba cererea de a se ține patru iarmaroace pe an în târgul Vaslui. Domnul cerea ispravnicilor să facă „obștească publicație în tot ținutul acela pentru iarmaroacele aceste a târgului, precum și pentru ziua târgului de piste săptămână, spre a le avé lăcuiorii în cunoștință“¹⁵.

În perioada de care ne ocupăm iarmaroacele din Moldova erau atât de importante în ce privește volumul schimburilor comerciale, încît i-au impresionat și pe unii străini. Polonezul Chrzanowski, călătorind prin Moldova în anul 1780, scria că în orașul Birlad se țin iarmaroace foarte importante, la care se adună, spre vânzare, între altele, și câteva mii de vite mari; negustori din toate părțile vin să vîndă sau să cumpere mărfuri din aceste iarmaroace¹⁶. Cam în același timp Moldova a fost vizitată și de călătorul austriac Hacquet, de profesie geolog. Între altele, acesta a fost puternic impresionat de mărimea iarmarocului din Iași. La acest iarmaroc — ne informează Hacquet — negustorii mari aduc numeroase mărfuri din Imperiul Otoman, Austria, Prusia, Franța, Anglia, Rusia și Italia. La iarmarocul din Botoșani se vindeau — tot după informația lui — mărfuri englezești, franțuzești și turcești¹⁷. Este aceasta o dovadă, pe lângă altele, de *integrare* a comerțului românesc în comerțul european. Moldova era nu numai importatoare ci, prin marii negustori, exporta în toată Europa acele produse care nu erau prohibite de către Imperiul Otoman.

11. *Ibidem*, p. 65.

12. C. C. Giurescu, *Contribuțiuni la studiul originilor și dezvoltării burgheziei române pînă la 1848*, Editura științifică, București, 1972, p. 89.

13. *Doc. privitoare la istoria economică a României (...)*, p. 129.

14. Arh. St. Iași, fond Documente, p. 738/6.

15. *Ibidem*, p. 406/146.

16. P. P. Panaitescu, *Călători poloni în țările române*, București, 1930, p. 238.

17. N. Iorga, *Istoria românilor prin călători*, vol. III, București, 1922, p. 24-25.

La iarmaroace se adunau și negustori români, într-un număr foarte mare, apoi țărani și meșteșugari care, fie că-și vindeau produsele muncii lor, fie că-și cumpărau cele necesare în gospodărie.

Ținerea de iarmaroace era interzisă în vremea unor epidemii, deoarece aglomerația putea contribui la îmbolnăvirea sau chiar moartea unui mare număr de locuitori. În anul 1829, de exemplu, din cauza ciumei s-a interzis vremelnic ținerea de iarmaroace în Iași¹⁸.

Iarmaroacele, ca modalitate de practicare a comerțului, și-au continuat activitatea intensă și mai târziu, în perioada regulamentară¹⁹. Importanța lor a scăzut în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, din diferite cauze, cum ar fi: desființarea relațiilor feudale, modernizarea drumurilor comerciale, dezvoltarea transportului de mărfuri pe căile ferate etc.

* *
*

Iarmaroacele — sau *bilciurile*, cum se numesc în Țara Românească — nu sînt o creație a epocii pe care o analizăm; ele sînt menționate în documente îndată după constituirea statelor feudale românești. Dar acum ele sînt chemate să slujească unor scopuri noi, adică economiei de schimb în plină dezvoltare. Prin aceasta iarmaroacele au contribuit foarte mult la uniformizarea vieții economice și la formarea, mai întii, a piețelor provinciale, din contopirea numeroaselor piețe locale, iar mai apoi, către mijlocul sec. al XIX-lea, la formarea unei piețe interne unice pe întreg teritoriul locuit de români.

* *
*

Tîrgurile săptămînale, ca și iarmaroacele, erau o formă de practicare a comerțului periodic (considerăm comerț permanent numai comerțul zilnic, practicat în prăvălii). De obicei, prin hrisoavele domnești orașele și tîrgurile primeau, pe lîngă dreptul de a organiza iarmaroace, și dreptul de a ține zi de tîrg săptămînală. Ziua de tîrg — de cele mai multe ori lucrătoare — se stabilea în funcție de zilele de tîrg ale localităților urbane din împrejurimi. Se urmărea ca negustorii sau producătorii direcți, care mergeau într-un tîrg oarecare, să poată merge și la tîrgurile vecine, în aceeași săptămînă.

Între un iarmaroc și un tîrg săptămînal existau și asemănări, în sensul că în ambele se desfășura un comerț periodic, dar și deosebiri. Dacă într-o localitate urbană se țineau maximum 12 adunări de iarmaroace pe an, numărul zilelor de tîrg din aceeași localitate se ridica la 52, corespunzător cu numărul săptămînilor dintr-un an. Dar existau și deosebiri mai importante. Așa cum am menționat, la iarmaroace se adunau negustori și producători (țărani, meșteșugari) nu numai din

18. Doc. privitoare la istoria economică a României (...). p. 134-135.

19. Dumitru D. Rusu, *Inițierea iarmaroacelor și tîrgurilor săptămînale din Moldova în perioada regulamentară (1832—1858)*, în „Analele științifice ale Univ. „Al. I. Cuza“ din Iași” (serie nouă), sect. III, a). Istorie, tomul XVII, 1971, fasc. 2, p. 234 și urm.

ținutul respectiv, ci și din alte ținuturi ale Moldovei. De asemenea, iarmaroacele, care se țineau la date fixe și dinainte știute, erau frecventate de numeroși negustori din celelalte două țări române, sau, din țări străine, care aduceau fel de fel de mărfuri industriale, coloniale, fructe mediteraniene etc., sau cumpărau de aici animale, băuturi, cereale, lână etc. Ziua de târg era organizată doar pentru aprovizionarea săptămînală a unei așezări urbane cu produse de strictă necesitate : cereale, făină, fructe, zarzavaturi, lactate, păsări, ouă, și altele. În ziua de târg se adunau în piață negustori²⁰ și meșteșugari din orașul respectiv, apoi țărani din imediata apropiere. Prin urmare, ziua de târg săptămînală avea o arie de activitate mult mai restrînsă decît a unui iarmaroc.

În a doua jumătate a sec. al XIX-lea, așa cum am mai subliniat, ponderea iarmarocelor în totalul general al comerțului intern a început să scadă. Pe multe moșii adunările de iarmaroc au încetat cu totul. Ele s-au mai menținut în unele orașe mari unde se țineau nu de cîteva ori, ci doar o singură dată pe an, purtînd denumirea de *bilci anual*. Și azi se mai țin bilciuri anuale în orașe ca Bacău, Roman, Fălticeni etc., cu care ocazie au loc și distracții populare. Cu termenul de *iarmaroc* au început a fi denumite fostele zile de târg săptămînale, cînd erau aduse și vite spre vînzare, într-un loc anume, care purta denumirea de *obor*. Denumirile de *iarmaroc* — cu înțelesul de târg săptămînal — și *obor de vite* sau *tîrg de vite* se mai folosesc încă și acum în Moldova.

LES FOIRES ET LES MARCHÉS HEBDOMADAIRES MOLDAVES ENTRE 1774 ET 1832

R é s u m é

L'auteur y analyse l'activité des foires et des marchés hebdomadaires moldaves durant la période mentionnée et souligne leur importance dans le développement du commerce intérieur, dans l'attraction des grands domaines féodaux vers l'économie d'échange, dans l'uniformisation de la vie économique et dans la création des prémices de la formation d'un marché intérieur roumain unique.

On y souligne aussi la création de nouvelles foires. Ce n'est qu'entre 1792—1828, par exemple, que 24 localités urbaines et domaines féodaux de la Moldavie ont reçu, de la part du prince régnant, le droit d'organiser 172 foires par année. Celles-ci avaient lieu à l'occasion de diverses fêtes religieuses et étaient fréquentées par de nombreux marchands roumains et étrangers.

Le présent article finit par deux annexes — l'une se rapportant à la spécialisation par métiers de certains villages moldaves durant les premières années du XIX-e siècle, et la deuxième comportant les noms des localités ayant reçu, entre 1792 et 1828, le droit d'organiser des foires.

20. Numai preocupății din orașele și târgurile Moldovei erau în număr de 55 în anul 1774, 102 în 1820 și 1.582 în 1831 (vezi I. Murariu, *Dezvoltarea păturii negustorești în Moldova...*, anexele nr. 1, 2 și 3).

SPECIALIZAREA UNOR SATEE DIN MOLDOVA ÎN ANUL 1803 *)

Nr. crt.	Ținutul	Cărușie (chirie)	Cherestea	Vii (vin)	Tutun	Butnărie, dogărie, rotărnie	Var	Dranită	Poame (pomăt)	Plute	Oale	În	Clăpă	Oloi	Neguștoria peștelui	Căruțe, sănii	Neguștoria de sare	Cu morile	Păcură	Lemne de foc	Funii	Miere
1.	Suceava	—	—	—	2	—	1	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Neamț	55	18	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.	Roman	28	30	3	—	—	1	—	1	—	1	13	14	1	1	1	5	1	—	—	—	—
4.	Bacău	38	4	—	—	14	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—
5.	Putna	41	4	54	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
6.	Tecuci	26	27	31	9	4	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
7.	Covurlui	8	—	33	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Tutova	11	36	36	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
9.	Vaslui	7	33	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10.	Fălciu	9	—	27	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11.	Grecești	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12.	Codru	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13.	Hotârnicieni	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14.	Orhei	10	60	3	7	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
15.	Soroca	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16.	Herța	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17.	Dorohoi	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18.	Botoșani **)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19.	Hîrlău	10	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20.	Cîrligătura	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21.	Iași	11	5	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAL		331	217	202	23	36	4	9	52	3	1	13	14	2	1	1	5	1	7	10	1	11

*) Th. Codrescu, *Uricariul*, vol. VII, Iași, 1886, p. 241-377 și vol. VIII, Iași, 1886, p. 241-360.**) La ținutul Botoșani, probabil din greșeală, www.cimec.ro s-au înregistrat câteva sate specializate.

UNELE HRISOAVE PRIVIND ÎNFIINȚAREA DE IARMAROACE ÎN MOLDOVA
 SECOLULUI AL XVIII-LEA ȘI ÎN PRIMELE TREI DECENII ALE SECOLULUI AL XIX-LEA

Nr. crt.	Anul	Localitatea	Ținutul	Numărul iarmarocelor	Sursa
A	B	C	D	E	F
1.	1792	Vlădeni	Suceava	4	<i>Documente privitoare la istoria economică a României (...), p. 15-17.</i>
2.	1795	Vaslui	Vaslui	4	Arh. St. Iași, fond <i>Documente</i> , p. 406/82. Privilegiul a fost reînnoit la 28 iunie 1805 (<i>Ibidem</i> , p. 406/118).
3.	1802	Herța	Herța	4	Idem, <i>Litere</i> , I a 29, fila 2 și 2 v.
4.	1803	Fălciu	Fălciu	12	Bul. I. Neculce, anul 1, fasc. II, iulie 1922, p. 312-313.
5.	1814	Blăgești	Bacău	10	<i>Documente privitoare la istoria economică a României (...), p. 65.</i>
6.	1816	Fintinele	Bacău	3	Arh. St. Iași, fond <i>Documente</i> , p. 1009/21.
7.	1816	Pungești	Tutova	6	<i>Ibidem</i> , Tr. 166, dosar 537, fila 11.
8.	1816	Stănișăști	Tecuci	5	<i>Ibidem</i> , <i>Documente</i> , p. 738/6.
9.	1817	Tecuci	Tecuci	3	<i>Documente privitoare la istoria economică a României (...), p. 66-67.</i>
10.	1817	Nicorești	Tecuci	2	<i>Ibidem.</i>
11.	1818	Cocorâni	Botoșani	11	A. Oțetea. <i>Pătrunderea comerțului românesc (...), p. 90.</i>
12.	1818	Oniceni	Suceava	12	<i>Ibidem</i> . Vezi și D. Z. Furnică, <i>Documente privitoare la comerțul românesc, 1473—1868</i> , București, 1931, p. 247-249.
13.	1818	Căiuți	Bacău	7	<i>Documente privitoare la istoria economică a României (...), p. 72.</i>

A	B	C	D	E	F
14.	1818	Laza	Tutova	8	I. Antonovici, <i>Mănăstirea Florești din plasa Simila, județul Tutova</i> , București, 1916, p. 79-81.
15.	1819	Rădiana	Bacău	2	N. Iorga, <i>Istoria comerțului românesc (epoca mai nouă)</i> , București, 1925, p. 126.
16.	1819	Bodești	Neamț	6	<i>Documente privitoare la istoria economică a României (...)</i> , p. 73. Confirmat la 7 aprilie 17823 (<i>Ibidem</i> , p. 92-93).
17.	1821	Sculeni	Iași	12	Arh. St. Iași, <i>Vistierie</i> , Tr. 166, dosar 537, fila 238.
18.	1821	Pașcani	Suceava	12	<i>Ibidem</i> . fond <i>Documente</i> , p. 548/15.
19.	1824	Hăbășești	Roman	2	<i>Documente privitoare la istoria economică a României (...)</i> , p. 101-102.
20.	1826	Mărășești	Putna	6	C. C. Giurescu, <i>Contribuțiuni la studiul originilor (...)</i> , p. 85.
21.	1826	Vlădeni (Tg. Nou)	Dorohoi	12	<i>Documente privitoare la istoria economică a României (...)</i> , p. 123.
22.	1827	Hărpătești	Cîrligătura	12	Buletinul <i>I. Neculce</i> , fasc. 5/1925, p. 230-231.
23.	1827	Nămoloasa	Putna	8	<i>Documente privitoare la istoria economică a României (...)</i> , p. 129.
24.	1828	Bucecea	Botoșani	9	<i>Ibidem</i> , p. 129-132.
TOTAL		—	—	172	